

MPZ KARVINÁ HODNOTÍCÍ LIST NEMOVITOSTI, VČ. POZEMKU A ZELENĚ NA POZEMKU	LIST ČÍSLO: 2/1
--	--------------------

R.č.ÚSKP: 27023/8- 765/1	Název objektu: Římskokatolický kostel Povýšení sv. Kříže
Č.p./č.o. 11/1a	Ulice : Pivovarská
Č.parc.: 1/1	K.Ú. Karviná-město
Místní část : Fryštát	
Vlastník: Římskokatolická farnost Karviná, Pivovarská 2/1, Karviná, Město, 733 01	
Autor: nezjištěno	
Typ stavby: kostel	
Počet a výčet objektů : 1	Počet podlaží : 1.PP, 1.NP, 2.NP

Rok postavení, stavební úpravy, rok poslední významné obnovy, restaurování apod.

První zmínka o kostele je z r. 1376, kdy kníže Přemysl Těšínský s fryštátským farářem Janem rozšířili nadaci oltáře Božího Těla a Jana Evangelisty. Kostel byl původně zřejmě zděný, snad s trémovým stropem. Jádru původní stavby se dochovalo téměř kompletní včetně některých architektonických detailů. R. 1420 nechal měšťan Petr Hoberg přistavět kapli. V té době byl kostel již asi dvoulodní, zaklenut na 3 pilířích. (zpráva z r. 1521 zmiňuje v kostele pilíř). V 15. stol. byl bez věže, se samostatně stojící dřevěnou zvonící. Věž byla postavena po požáru města r. 1511. V letech 1515-1530 se budovala věž, jejíž součástí bylo točité schodiště v samostatné válcové věžičce mezi západní zdí věže a lodí, věž byla zakončena ochozem a dvojitou renesanční bání. R. 1611 byla postavena tzv. Moravská kaple (později sv. Jana Nepomuckého) na severní straně presbytáře, dokončená r. 1617. Po r. 1792 byla zřízena oratoř nad kaplí sv. Jana. Kostel třikrát vyhořel – v r. 1511, 1617 a 1781. V letech 1812-1813 byla přistavěna nová sakristie. V r. 1817 bylo upraveno západní průčelí – vznikla zde předsíňka a prostory umožňující přístup na krucht, která byla postavena současně s nimi. R. 1823 zachvátil město poslední velký požár (podle Benatzkého tehdy věž ztratila své zakončení a byla provizorně zakryta). R. 1870 byla opravena šindelová krytina, pravděpodobně na věži, protože se při té příležitosti pořizoval nový zvon. R. 1874 byla opět opravena střecha, v r. 1875 byla opravena střecha nad mariánskou kaplí. V r. 1878 se střecha opět opravovala. R. 1884 byla střecha pokryta zinkovým plechem. V r. 1899 byl celý kostel nově pokryt břidlicí. R. 1906 byly kolem celého kostela upevněny okapy z plechu. Mezi hlavním kostelem a kaplí sv. Jana byl v tomto roce pořízen velký žlab z modřínového dřeva s plechovou výložkou. Také arch. Fulda dostavěl věž. R. 1907 se opravovala břidlicová střecha nad kostelní lodí. V r. 1909 byly vnitřní plochy kostelní střechy pokryté eternitem, sakristie byla krytá plechem. V r. 1917 byl krov poškozený a na věži byla postavena helmice. V roce 2006 započala celková rekonstrukce střešní krytiny a krovu věže, lodi, transeptu i kaplí kostela.

Slohové určení, architektonická kvalita, urbanistický význam :

Jedná se o v jádru raně gotickou orientovanou stavbu, kterou tvoří dlouhý presbytář zakončený zevně pěti stranami osmiúhelníka a širší, mírně obdélná loď s vystupujícím úzkým transeptem s pětibokými rameny. V rohu mezi lodí a evangelijním ramenem transeptu se nachází mohutná čtyřboká věž s válcovitým rohovým šnekovým schodištěm. Na evangelijní straně kněžiště přiléhá kaple s mělkým pětibokým presbyteriem a s mírně obdélnou lodí, na epištolní straně presbytáře se nachází sakristie, na západní straně kostelní lodi předsíň. Kněžiště kostela zaklenuto nízkou konchou a dvěma obdélnými plackami, o něco vyšší loď třemi obdélnými plackami. Epištolní rameno transeptu otevřeno do lodi hrotitým obloukem, zaklenuto konchou a obdélnou plackou. Evangelijní rameno transeptu otevřeno do

lodi jako epištolní rameno, zaklenuto žebrovou klenbou o šesti kápích a jedním polem žebrové křížové klenby.

Průzkumy stavebně-historické, památkové, restaurátorské, archeologické a jiné (úplný název průzkumu, autor, rok pořízení, místo archivace):

Nálezová zpráva „Kostel Povýšení sv. Kříže v Karviné Fryštátě, Mgr. Lucie Augustinková a Mgr. Romana Rosová, 2006, uloženo Národní památkový ústav, ú.o.p. v Ostravě, sign. 617KA267

Památkové hodnoty nemovitosti (včetně vyhodnocení umělecko-řemeslných prvků, trvalých porostů a dochovaných prvků historického městského mobiliáře):

Jedná se o nejstarší zachovanou stavbu na Karvinsku, proto je nutné k její obnově přistupovat zvláště citlivě a šetrně. Památkové hodnoty spočívají ve hmotě a půdorysu, střešních rovinách, krovu, veškeré interiérové umělecko – řemeslné výbavě, klenutí, portály, okenní a dveřní výplně, dlažby, mobiliář.

Průzkum a hodnocení zeleně na pozemku:

Stavební, urbanistické, popř. výtvarné závady na objektu:

Místy degradovaná omítka, krycí desky opěráku opatřeny oplechováním, umístění nevhodných vitrín při evangelijní straně kostela, nevhodné informační tabule na předsíni.

Předmět (rozsah) památkové ochrany:

Hmota a půdorys objektu, střešní roviny, veškeré řemeslné a umělecko – historické detaily, interiérové dispozice, klenutí, mobiliář, schodiště, kruchta, krov, portály, náhrobníky, dlažby, zvony, okenní a dveřní výplně.

Zásady pro obnovu :

Veškeré zásahy do objektu musí být provedeny tak, aby nepoškodily autenticitu a původní podstatu objektu. Proto je nutno před jakýmkoli zásahem provést nejdříve odborný průzkum, poté veškeré nálezové situace odborně dokumentovat. Je nutné zachovat hmotu a půdorys kostela, včetně střešních rovin, jako střešní krytinu užít archivně doložený dřevěný šindel, popřípadě šablonovou skládanou krytinu, při veškerých obnovách je nutno užívat tradiční materiály zjištěné předchozím průzkumem. Vybavení kostela prohlášené za movitou kulturní památku smí restaurovat pouze restaurátor s licenci MK. Doporučujeme odstranit plechové krytí pískovcových krycích desek opěráku, pískovec restaurovat a hydrofobizovat. Doporučujeme přemístit informační vitríny umístěné při evangelijní straně kostela a informační tabule na vstupní předsíni. Opravy omítek a nátěru provádět vápennými omítkami a nátěry.

**Zpracoval(a) : Mgr. Stanieková, Mgr. Čeplá, Mgr. Rosová
Ing. Halamíčková A., Ing. arch. Kozelská Bencúrová H.**

Datum: 2008